

Sămănătorul

Revistă Literară Săptăminală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, C. SANDU-ALDEA, ION SCURTU
PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI
PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

G. MURGOCI. — Al III-lea Congres internațional de petrol (în București, Septembrie, 1907).

G. VÎLSAN. — Ospăț împărătesc (din «Fecioara pribeagă», poezie). BCU Cluj / Central University Library Cluj

N. DUNĂREANU. — Făsplata (nuvelă).

I. BORCEA. — Sonet: Cascada Rinului.

C. PETRESCU. — Scrisori.

I. BROȘU. — Asfințit (poezie).

RED. — Cronică.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani
În străinătate 25 »

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 10 lei
În străinătate . 12 »

„MINERVA”

Institut de arte grafice și editură, Bd. Academiei, 3
Strada Edgar-Quinet, 4, București.

A apărut:

NUVELE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DE

IOAN SLAVICI

Prețul: LEI 1.50.

De vânzare la toate Librăriile.

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 10 lei
În străinătate. 12 »

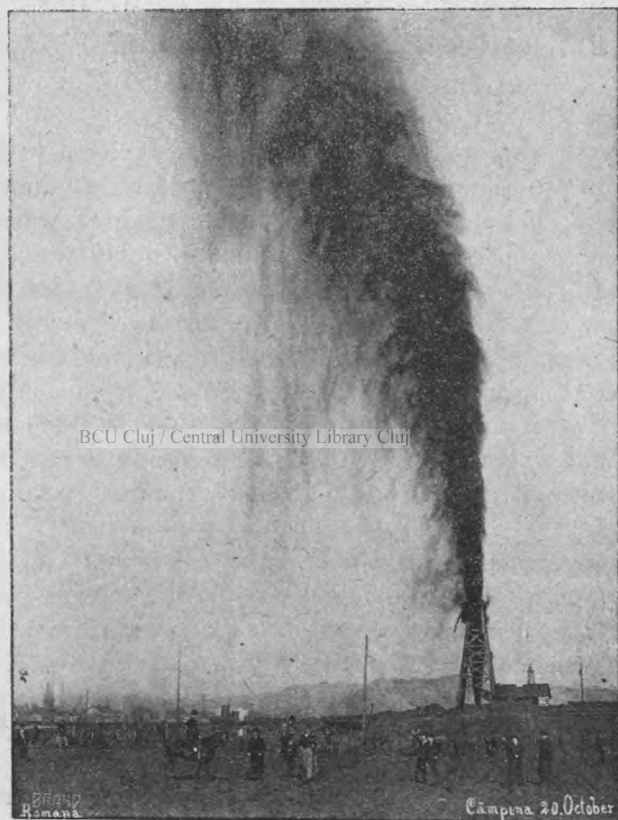
AL III-lea CONGRES INTERNAȚIONAL DE PETROL în București, Septembrie 1907.

Săptămîna trecută va rămîne un moment însemnat în dezvoltarea noastră științifică și industrială ; căci în această săptămînă s'a întrunit, pentru prima dată în țara noastră, un congres internațional al oamenilor de știință, tehnicieni și financiarî, ai petrolului, am putea zice din toată lumea. Și acest congres, pe lingă că se rëferă la o chestiune de o deosebită importanță pentru noi, pentru averea și industria noastră națională, se prezenta încă și mai interesant pentru streinî, căci era primul congres de petrol ce avea loc într'o țară petroliferă. Intiul congres de petrol s'a ținut la Paris la 1900, al II-lea la Liège acuma doi ani, și ca să repet expresiunea unui congresist: Congresul de la Paris n'a fost mai nimic, cel de la Liège cam tot așa.

Ceea ce a atras pe petroliștii la București a fost măi intiiu seria de lucrări interesante în domeniul chimiei și geologiei petrolului, pe cari savanții noștri le prezentaseră la congresele precedente. În al doilea rînd venea interesul pentru o țară petroliferă din centrul Europei, a căreia producțiune creștea din an în an și care de mult a impus petrolul său pe piețele streine. Renumele țarei noastre de țară petroliferă a străbătut în toate colțurile ; nu toți financiarîi or fi știind origina noastră, vitejiile noastre în trecut, bogățiile noastre naturale etc., dar toți știu că la noi sînt zăcăminte de țițeiu, care cînd sînt răzbite aruncă la zeci de metri păcura în sus, întocmai ca niște fintini țîșnitoare ale iadului. De n'ar fi fost de cît un izvor ca cel pe care ni'l prezintă fotografia alăturată și tot ar fi fost destul pentru a creia numele țarei ; dar la noi s'au înscris sute de astfel de fintini țîșnitoare.

În ședința de deschidere a congresului, la Ateneu, reprezentanții streinî au căutat să accentueze valoarea economică a Romîniei și importanța mondială a congresului de petrol ce se ține în Bucureștii

Cit privește reușita congresului de la București, n'am de cit să reproduc vorba Prof. Zaloziecki care în ședința de închiderea congresului, la Ateneu, a spus: «Dacă după congresul de la Paris ori cel de la Liège era ușor ori cui de a invita un congres de Petrol, apoi nu mai e acelaș lucru acum, după congresul de la București; știm ce grea responsabilitate ne luăm de a alcătui un congres care în organi-

Erupțiunea Sondel 65 a Soc. Steaua Română, la Cămpina.

zare și confort să fie comparabil cu cel din București, dar conștienți de sarcina noastră, vă rugăm de a admite ca al IV-lea Congres să se ție la Lemberg». Aceste vorbe au fost spuse în momentul cel mai solemn al congresului, înaintea mai multor miniștri, și a tuturilor delegaților străini. Ele sint măsura de importanță și de reușită a congresului al treilea de Petrol.

La acest Congres au venit 220 streini din diferite țări: Anglia, Austria, Galiția, Belgia, Franța, Algeria, Germania, Italia, Olanda

Mexico, Rusia, Serbia, Suedia, Ungaria, mulți dintre aceștia fiind delegați ai guvernelor respective, ori reprezentanți ai Ministerelor și Institutelor de cultură. Români ai fost peste 500 cari au luat parte la congres.

Congresul s'a început cu o excursie în regiunile petrolifere ale Prahovei, la care au mers 75 streini. Tutulor le-a făcut o deosebită impresie schelile noastre de la Băicoi, Buștenari, Cimpina, Moreni etc. iar mai ales faptul că regiunile noastre sînt «à fond» studiate din punctul de vedere geologic; în ședințele congresului s'a accentuat de mai multe ori de savanți ca Engler și Höfer că: «Regiunile noastre petrolifere și petrolurile noastre sunt cele mai bine studiate din cîte sînt cunoscute».

Lucrările congresului s'au împărțit în trei secțiuni: Geologia, Chimia și Comerțul petrolului. Ședințele au fost ținute în sălile Senatului și ale Universității, cari pentru această ocazie au fost splendid ornate, așa cum n'a fost nici o dată, și cine știe cînd oropsita noastră de Universitate va mai fi împodobită.

Dintre chestiunile care s'au discutat, mai importante au fost cele relativ la origina petrolului și formarea zăcămintelor de petrol. Mulți dintre inginerii și geologii noștri au luat parte la discuție și cu observațiile și practica lor au contribuit cu multe date în susținerea ipotezelor. În special d. Mrazec a făcut o expunere foarte documentată asupra originii și migrațiunii petroleului, susținută cu multe date din zăcămintele noastre de petrol. Cu toate astea nici acum nu s'a lămurit, dacă petrolul e de origine organică (animală ori vegetală) ori anorganică, și ne-a surprins constatarea că mulți dintre geologi sînt partizani ai originii anorganice (vulcanice) a petroleului, ipoteză emisă și susținută mai ales de chimiști. (Vezi «Sămănătorul» No. 17-18).

Faptele stabilite însă după urma acestui congres sînt în domeniul chimiei și comerțului petrolului. Relativ la analiza și nomenclatura produselor petrolifere s'a precizat anume metode și aparate pentru conducerea cercetărilor, precum și anumite norme pentru numirea derivatelor petrolului. Și în această chestiune lucrările D-lui Edeleanu asupra petrolului român au servit ca bază în discuțiune.

În partea comercială a petrolului s'a admis în principiu unificarea unităților de măsură, uzitate pînă acum în comerțul petrolului.

În ce privește primirea ce au găsit congresiștii în București și în excursiuni, a fost mai presus de așteptările lor. Aci ne-am prezentat la înălțimea renumelui de țară eminentamente ospitalieră. Mai ales din acest punct de vedere ori ce congresist străin va purta cu sine o plăcută amintire despre țara noastră și va avea ce spune acelor cari

dintr'o cauză saŭ alta nu aŭ putut lua parte. O deosebită impresie a făcut streinilor și faptul că D-l. Primministru Șturduza a urmat cu interes lucrările congresului, luînd parte la ședințe și la unele discuții din secțiunea treia.

S'aŭ mai făcut excursii și în timpul congresului: la Sinaia la Slănic etc., precum și două excursii după congres, una în regiunea petroliferă a Bacăului, alta la Constanța. Peste tot congresiștii aŭ fost primiți cu entusiasm și sărbătoriți cum poate puținii aŭ avut ocazia să fie în viața lor într'o țară streină.

Excursia din urmă la Constanța și Constantinople a fost o captivare completă. Nu mai găseau cuvinte de a-și exprima entusiasmul pentru țară și poporul nostru.

G. MURGOCI.

OSPĂȚ ÎMPĂRĂTESC

(DIN «FECIOARA PRIBEAGĂ»)

Afară larga curte răsuna
 De cîntec de cimbale și de tîmpeți,
 În sală torțe pâlpaiau la unghiuri
 Pufneli de fum zvîrlind înspre tavan.
 Pe masa 'ntinsă, albă ca ninsoarea,
 Supt lumînările strălucitoare,
 Stau canele de-argint cu vinuri roșii,
 Pocale cu 'mpletiri de nestemate.
 De-alungul sălî se încrucișau
 Medelniceri în mîna cu tîpsii
 Din care se 'nnălțau miroase bune.
 Păhărnicerii tot dregeau prin cupe
 Că se zvîntau ca de-o arșiță mare,
 Cînd bărbile cinstite de boeri
 Se-alăturau de ele poftitoare.
 Arar venea o boare prin ferestre.
 Perdelele de pînză tremurau,
 Lumînile se clătinau ușor
 Ca spicele de grîu pe-o holdă 'n soare.
 Afară 'n ceruri călătorea luna
 Se ridică pe piscul unui nor
 Și lung privi înspre palat să vază
 Ce 'nseamnă oare-atîta veselie?
 De ce mulțimea umblă prin cetate
 Cu facile-aprînse ca de sărbătoare?

De ce se 'ntorc și hore la răspîntii
În sunet de vioare și de cobze ?

Nici în povești nu s'a văzut așa fel !
Să 'ncremenești de-eatîta frumusețe !
Împărăteasa sta în fruntea mesii
Cu ochii buni, cu zîmbet părintesc.
Cînd se gîndea la biruința nouă
A soțului din țări îndepărtate,
Lumină cerești îi rătăceau pe frunte,
Privirile cu drag îmbrățișau
Pe toată lumea ce 'ntîlneau în cale.
Mai stai în jurul mesii jușinase .'
Cu genele plecate cuvios,
Mîncînd puțin ca niște păsărele
Și după fie-care 'mbucătură
Trecînd ștergarul ușurel pe buze;
Erau Postelnici mari și Logofeți
Mișcîndu-și după vorbă cuța 'n mîină,
In toiul zgomotosului ospăț,
Vorbînd de grijile împărăției ;
Erau și Vornici mari cu bîrbi de-argint,
Cu plete lînse date peste creștet,
Cu ochii licărînd de voe bînărie Library Cluj
In fața rumenitelor fripturi .
— Că la petrecere de-aceia vii
Nevoile să le arunci la spate !—
Cînd ei rîdeau se zguduia palatul
Și tresăreau domnițele în scaun...
Iar lingă 'mpărăteasă sta Comin :
In albele veșminte de păstor
Se cunoștea un fiu de împărat !
Caci vrednicie de 'mpărat era
In ochii lui și 'n vorba lămurită.

Dar cine de cît toți era mai mîndru ?
Era tot Viorel, pribeagul tainic !...
Bătrîni se minunau de-așa flăcău,
Domnițele în gînd îi pismuiau
Frumoșii ochi și fragezii obraji.
Dar nu aceasta îi era tot darul,
Ci mai ales se fermeca în mesenii
De vorba lui plăcută și cu rost.
Comin cu drag îi asculta cuvîntul
Și 'n urmă 'nșierbîntat de-ospăț și cîntec,
Cînd toți vorbeau cu glume zgomotoase,

Simțind o duioșie nesfârșită,
 Il luă de gît pe Viorel, șoptindu-i:
 «— Nu ești tu Făt-frumos? Ai, Viorel?
 Prieten bun să 'mparți cu mine turma;
 Am să te 'nvăț să cînți frumos din fluer,
 Iar cînd ți s'o urî cu paza turmii,
 Cu arcurile 'n mîini cutreera-vom
 Pădurile pe cai maî iuți ca vîntul,
 Saii aplecați pe coame 'n goană lungă
 Vom deștepta cîmpii-adormite
 Supt caldul soare-al zilelor de vară.»

Opașul cu flacăra subțire
 Gonise umbra șperiată 'n colțuri,
 Și-acum lumina stăpînea 'n odae.
 Chenare de-aur ocoliaii păreții,
 Și din tavan cădeaî pînă 'n podeală —
 Chilimurî cu 'nfloriri de curcubee.
 De-oparte, albul așternut părea,
 Supt lună o cîmpie 'nzăpezită.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Deștept sta Viorel în întuneric
 Și somnul nu-î asîmpăra gîndirea,
 Căci în urechi îi rămăsese cîntul
 Ce 'i legănase sufletul o seară,
 Și 'n ochi ospățul luminos.... cu 'ncetul
 Un vâl subțire se-așternu pe toate,
 Luminile se stînsesă clipînd...
 Iar în tăcerea mare ce căzuse,
 El aștepta... Atuncî băgă de seamă
 Că munți albaștrii se 'nnălțai spre soare
 Ca uriașe valuri nemișcate.
 Un abur luminos plutea pe vâi,
 Și doinele umpleai de dor văzduhul,
 Simțea că stă cu cine-va alături
 Cu cine-va de mult, de mult dorit,
 Și-un glas șopti blojin lîngă ureche:
 «Mi-ești drag și vreaî să mi te fac prieten.»
 Doî ochi, ce iubitori priviră.... Somnul
 Vărsă în minte-î visuri luminoase.

G. VILSAN.

RASPLATA.

Gheorghe Prisăcariu ieși din bordei foarte amărit. Se uită în sus, oftă, își trase pălăria veche mai pe frunte și porni încet, cu pas nesigur, spre malul lacului Razelm. De as'primăvară, de cînd Măriuca copila cea mare, zăcea în bordeiul umed și nici o speranță ca să se mai îndrepte. — Atîtea necazuri întîmpinase de cînd venise aici, că-i venea să-și ia lumea în cap! I-se spusese... — În Dobrogea o să capeți opt hectare de pămînt, 2 boi, nimic nu văzuse... De se ducea la primărie, primarul, un rusniac înalt, sdravăn, îl și lua la gură. La Tulcea, domnul silvic, tot așa. Cui să se plîngă? Cînd trecea prin sat, toate liftele se uitaū la el ca la dracu. Intra într'o crîsmă, nu se putea să nu-l batjocoresscă: «Măi, veternelule, măi bejînarule, ce cauți în satul nostru? ai venit să ne ieși pămîntul, hai? Să te duci în țara ta!»..., Iar el ieșea din crîsmă trist, descurajat, se întorcea în bordeiul sărac unde alte dureri îl așteptaū. — In ziua aceea de toamnă, mergînd așa, fără rost, pe lîngă lanurile de păpușoi din preajma lacului albăstriu, se hotărî să mai facă o încercare la Tulcea; poate de data asta s'o îndura boerul și i-o da dreptul lui. Se întoarse la bordei. Nevastă-sa, văzîndu-l căutînd prin casă, întrebă:

— Unde vrei să te duci?

El vorbi cu grijă:

— La Tulcea.

— Mă lași singură cu bolnava în casă, fără un gologan.... dacă ferească Dumnezeu, se întîmplă ceva?....

Veteranul s'apropie tăcut de patul de scînduri, dete o țoală la o parte și privi lung, nemișcat, trupușorul uscat de boală, cu ochii sticloși, cu tidva capului goală, căci și părul îi căzuse de atîtea zăcere. Bolnava, simțînd pe cineva lîngă dînsa, deschise ochii, gîngăvi încet cîteva cuvinte neînțelese....

— Măriucă, tată, vrei apă?

Omul se aplecă, luă o cană de lut, i-o întinse... dar bolnava făcu semn cu mîna că nu vrea.

Prin ferăstruica mică, un soare trist și tîrziu de toamnă, trimetea cîteva raze reci în întunericul din lăuntru. Prin ușa veche, crăpată, venea suflarea vîntului rece dînspre lac. Și 'n tăcerea ceea de mormînt, omul sta mîhnit la capul bolnavei, cu inima strînsă de durere, și nu știa ce să facă. In cele din urmă se hotărî... Iși luă sumanul și s'aplecă la urechea nevestei:

-- Ileană, trebuie să mă duc, iacă vine iarna!...

— Fă cum știi, rosti ea destul de necăjită...

Omul apucă de-a dreptul prin mijlocul miriștilor, lăsă în dreapta căsuțele pescarilor, în fața căror copii de ruși cu cămeșile roșii, se jucau sgomotoși și coborî de-a dreptul spre malul Razelmului. Vremea era posomorită. Vîntul rece răscolea valurile albastre ale lacului, lovindu-le de țermurile pietroase, cu vuet clocotitor. În fața lui, stincoasă și fără viață, priveghea în mijlocul apei insula Popina. Veteranul trecu grăbit cu capul în jos, stringîndu-și trupul în sumanul vechi, gîndindu-se la viața lui necăjită, la satul lui uitat... Atîtea luni de zile de cînd alerga, se sbuciuma pe la ușile boerilor și'n toată vremea aceasta nici o speranță. Ca să poată trăi, își vînduse văcuța, găinele, acuma nu mai avea ce vinde. Sacul de făină era pe sfîrșite și, pe lingă toate astea, copila bolnavă... Dacă cei mari ar fi fost oameni cu inimă, n'ar fi îndurat atîtea, nu s'ar fi îmbolnăvit nici fata; căci el știe bine că de cînd a trebuit s'aștepte o lună, într'un hambar la Galați, desghețul Dunărei, — i-a intrat boala în casă. Ce mai om și prefectul acela din Dorohoi! Să-i dea ordin să plece earna!...

La o bucată de noapte a ajuns în Tulcea. Sleit de oboesală, cu stomacul gol, a luat'o încet pe străzile mute, unde pașii lui trezeau sgomote grele. Ii erea somn, și veteranul se gîndi că numai în port ar putea afla un loc de hodină. În miezul nopții cheiul era stăpînit de o liniște groaznică. Rar se auzea plicuitul valurilor lovindu-se de mal, iar din întuneric se iveau negre umbrele șlepurilor, caicelor, remorcherelor care dormeau.

În zarea neagră, un felinar verde țira o diră de lumină în unde, iar din depărtare venea ferberea apei la anafoare.

Ca să nu-l simță santinela, și-a descălțat ciobotele, a luat'o încet, pitindu-se pe lângă movilele de marfă, lăzi, butoaie și s'a ascuns între niște saci. Cînd cele dintăi lumini goniră negurile, era în picioare. A pornit-o într'un suflet la domnul Stanchievici, cu un fel de frică, parcă s'ar fi dus la un proces pe care se temea să nu-l peardă. În fața casei, alți veterani din Patlageanca, Bașchioi, așteptau la ușa. Asta i-a mai dat curaj. A intrat în vorbă cu ei și toți se plîngeau că «Nu le dă pămîntul». Unul, slab, înalt, din satul «Regele Carol», numai că nu plîngea, spunea omul cum și-a făcut casă, și-a întemeiat gospodărie și cînd credea că s'a ridicat de-asupra nevoei, vine apa într'o noapte de-a scăpat numa cu ce-i pe dînsul. Aû tănuit ei mult la ușa silvicultorului. Soarele sta sus cînd i-a chemat înlăuntru, ca la moară.

— Ei, care-î povestea? întrebă omul pleşuv, cu ochelarii pe nas, uitându-se în nişte hîrtoage.

— Apoi, să vedeţi dumneavoastră, conaşule, sărutăm minile; eū am venit aici de asprimăvară; de atunci aştept să mi-se dea pămîntul, dar domnul primar mă trimete la dumneavoastră. Acu, eū am venit la dumneavoastră că dă, îi păcat de cînd aştept, şi-s sărac şi am ş'o copilă bolnavă la pat.

Funcţionarul ascultă pîn'la sfîrşit cu un aer nepăsător...

— De unde eşti? întrebă el.

— Din Sarichioi.

— Aha, din Sarichioi. Ai mai fost pe aici.

— Am fost, cucoane.

— Şi ce ţi-am spus atunci? să vii la toamnă, în Noembrie, nu-î așa? Veteranul parcă nu auzi bine; se uită lung, prost.

— Bine, da eū ce să fac? sunt cu familia şi n'am ce minca...

Slujbaşul se ridică în picioare.

— Nu ű'am spus la Noembrie? să-şi culeagă oamenii roada.

Veteranul voi să mai spue ceva, dar simţi cum în clipa aceea sîngele i-se ridică la cap. Innaintea ochilor i-se făcea negru, buzele îi tremurau.

— De ce mi-aţi dat ordin, atunci, să vii aici, dacă nu-mi daţi pămîntul?

— Şi ce-mi ceri socoteală mie? strigă silviculorul infuriat.

Eşi afară!

El lasă capul în jos, îşi muşcă buza de ciudă şi coborî năuc pe scări. Pentru întâiaş dată omul acesta bun, răbdător, îşi perduse cumpătul. În clipa'ceea avea în ochi căutătura unei fiare care ar fi fost în stare să rupă, să sfişie totul în jurul lui..... Un moşneag bătrîn, rezervist pe vremea războiului, văzîndu-l așa schimbat, s'apropie de el.

— Ce ű-a spus?

Prisăcariu oftă greū, înăduşit, se uită în sus şi gemu.

— Nu mai e dreptate.....M'aū dat afară,...asta'î răsplata!..... iaca pentru ce ne-a adus aici!...

Rezervistul îi şopti, cu un fel de frică...

— Da, da, să ştii, nu-î pe dreptate. Nu spunea unul, am uitat cum îl cheamă, că pîn'ce nu i-a luat şi purcelul şi lăghicerul cel mai frumos, nu i-a parcelat locul.....Dacă nu-î dai ceva, degeaba...

Gheorghe se uită la el.

— De unde să-î dai, cînd eū n'am ce minca!...

Se întoarse şi dînd din cap, porni încet pe străzi, se oprea din cînd în cînd şi nu ştia singur ce să facă. La un colţ de stradă se

opri. Se făceau niște case noi și oamenii munceau de zor, săpaș gropile; cărau varul, nisipul, în gropi mari. Fără să stea mult pe gânduri, se tocni la lucru și începu să care cărămizile din căruțele care veniau grăbite. Tocmai într'un tirziu căpătă cițiva gologani de-și cum-pără pâine și niște măslina. Sara adormi lângă butoaiele de var, mo-vilele de cărămidă, cu gândul ca să lucreze încă o zi, să ciștige cițiva franci... Dar pe la miezul nopței un vis ciudat îl făcu să se deștepte într'o teamă neînțeleasă... «Se făcea parcă, o mocirlă și'n lăuntru pin' la biru sta nevastă-sa cu copila 'n brațe și-l striga pe el; dînsul însă n'avea nici o putere ca să le ajute să scape»... Visul acesta îl neliniști grozav. Ce să mă fac: se gândi el, cercînd să-și alunge teama.

Dar de ce se încerca, cu atita o greutate mai mare i se așternea pe suflet, parcă ceva îl gonea acasă... Se ridică buimăcit, cu capul greu și porni încet, strîngîndu-se în sumanu-i vechi. În puterea nopței orașul părea un cimitir imens în care el singur era viu. Cerul era închis și vîntul rece gemea printre ramurile veștejite, scuturînd cele din urmă frunze....

Trecu de barieră, apucă lingă baltă, — înainte-î nu se vedea la doi pași, din ghioluri venea fișitul aspru al stufului, chemări de pă-sări rătăcite care infiorau muțenia cu glasurile lor aspre.... Și veteranul mergea grăbit prin marea de întuneric; mergea zdrobit de-atîtea dureri și se gîndea la cei de acasă, pe care-î visase așa de rău....

Se crăpa de ziuă, cînd intră în Sarichioi. Oamenii coborau spre lac cu lopețile în spinare. Razelmul strălucea negru în lumina cenușie a revărsatului

Trecu grăbit pe lângă căsuțele pescarilor, ridică într'un suflet dealul prin miriștea goală, tîind'o de-a dreptul spre bordeiū, așezat în mar-genea cealaltă a satului.... Cînd ajunse aproape, se opri încremenit.... I se păruse că aude un glas.... Ascultă bine... Da. Era glasul nevaste-si... «Măriucă, Măriucă cum m'ai lăsat?!» Acum înțelese totul... Se uită în sus, își duse mîna la inimă și nu mai vorbi nimic... Incet, slăbit, s'apropie de ușa bordeiului... Femeea îi ieși înainte cu fața umflată de plîns.

— Cum m'ai lăsat, bre omule, și te-ai dus?!.. Iacă a murit Măriuca, fără s'o împărtășesc, fără să-î țin lumînarea!..

Veteranul coborî cele două scări de pămînt, se opri în fața trupului nemișcat care sta întins pe scînduri, cu fața încrețită de durerile morței... Își făcu cruce, sărută obrazul rece, se rezemă apoi lingă ușa și rămase ca impietrit, fără să poată vărsa o lacrimă, fără să scoată o vorba. La căpătii, o mică luminare își tremura flacăra și'n

mirosul acela de boală, pătrundea slabă lumina zilei, deslușind mai bine mizeria din lăuntru.

— Cînd a murit? întrebă veteranul într-o vreme.

— Asară... Cum ai plecat... Am crezut că 'nebunesc singură... și 'ncepu să plîngă, frîngîndu-și mînile... «Cum m'ai adus tu aci, între străini, să-mi îngrop copiii».

— Tacî, bre femeie, nu mai plînge; acuma-î degeaba... vorbi omul, cercînd s'o liniștească.

— Lasă-mă să plîng, măcar cu atîta am să mă ușurez! și s'apropie de patul de scinduri, bocîndu-se la căpătiul moartei... După o bucată de vreme, se ridică cu fața îngrozită, cu ochi sperioși, își șterse lacrimile, cu treanța mînecei... «Du-te și adă un popă, cumpără o lumînare... Ce stai aici?... Cine are să se ducă?»... Dela picioarele moartei, într-o țoală, se ivi chipul unui copilaș ca de doi ani și începu să plîngă speriat de atîtea sgomote... Femeea îl luă în brațe, căutînd să-l astîmpere, dar copilul plîngea înnainte.. Veteranul se încovoia, ridică scările bordeiului... Cînd se văzu afară, își scoase gologanii ce-î rămăsese, se uită la deal, la vale și nu știa încotro să pornească, de unde să scoată bani pentru cheltuieli, cine să-l ajute.... Se îndreptă spre primărie și primarele, crezînd c'a venit pentru pămînt, începu să se răstească

la Uel. / Central University Library Cluj

— Mi-a murit copila, vorbi el. N'am para chioară.

— Și eă ce să-ți fac?

— Să-mi dați un ajutor...

— N'am parale, prietene!

— Atunci măcar popa să-l chemați, dela Hagighiol, că dă, aici îi popa lipovenesc....

Pentru întîia oară, omul acesta mustăcios, rău, s'arată ceva mai bun... «Să-l chem» gingăvi el. Și s'apropie de telefon. Sbirnii de două ori:

«Halo Hagighiol... A, ha, Hagighiol... Părintele Iftimie e acasă? Aha-î-acasă? Trimete un om și spune c'a murit o copilă a veteranului Prisăcariu, să vie s'o îngroape... A, ha, cînd?....» Primarele se întoarse spre veteran: «Cînd vreî s'o 'ngropî?»

— Și astăzi, vorbi omul, pe la toacă.

«Astăzi, pe la toacă....» strigă el la aparat.

După un sfert de ceas, telefonul sbîrnăi iar.

«Ei, ce-a spus, vine?... Cum? nu poate veni?... Îi bolnav?»

— Auzî, nu poate veni; îi bolnav, șopti primarele.

Veterenul se uită la el, isbucni cu minie...

— Cum? să ne lăsăm și legea? N'o îngrop lipovenește!..

Primarele dădu nepăsător din cap...

Desnădăjduit, abia ținându-se pe picioare, se duse la crîșmă și din gologanii ce-i avea, cumpără niște cuie și luminări.

Se întoarse acasă, blestemindu-și zilele, cu o ură adîncă, răutăcioasă.

— Acuma vor să-și bată joc și de legea noastră! vorbi el, femeiei.

Dînsa se uită la el, închise ochii, oftă și rămase nemișcată în colțul umed, cu privirea rătăcită, fără să mai spue o vorbă.

Veteranul aprinse o luminare la capătul moartei, scoase două scinduri de la pat, luă o ladă, eși afară și începu să cioplească sicriul. Bătea cuiele în scindurile vechi, se oprea din cînd în cînd, ștergîndu-și lacrimile care-i cădeau pe obraz. Cînd sicriul fu gata, îl aduse în bordeiu și așezară în el, trupul moartei; apoi porni la popă. În ziua aceea noroasă și umedă de toamnă, drumurile erau desfundate și popa nu mergea pe jos la cimitirul așezat pe dealurile rîpoase ale Sarichioiului. Din casă nu mai avea ce vinde... De unde să ia parale, ca să închirieze un cal? Se uită la dînsul și-și văzu decorațiile prinse de cămașa veche. Le scoase de la piept, le privi cu jale și porni la crîșma bulgarului, să le pue amanet.

— Astea, tinichele, nu fac la mine două parale, vorbi acesta cu răutate.

Omul desnădăjduit, desbrăcă atunci sumanul și i-l întinse. Luă o piesă de doi franci, închirie un cal și-l aduse acasă.

Era trecut de miezul zilei... În bordei începură pregătirile... De la biserica lipovenească, clopotul cel mare începu să sune jalnic, revărșind melancolie în văzduhul posomorît. O ploaie rece prinse a cădea de sus, îmbrăcînd în ceață cîmpiile goale. Popa veni într'un tîrziu, făcu slujba, se sui pe cal, luă frîul într'o mină, cădelnița în alta și convoiul porni. În urmă venea veteranul, ducînd sicriul în spate, iar după el, femeea, ținînd în brațe copilul cel mic.

Glasurile, țipetele femeiei, mureau într'o durere amară, în bocetul vîntului care jeluia și el. Ploaia de sus nu înceta a cădea, iar convoiul mergea încet, trecu prin marginea satului și începu să ridice coastele rîpoase... Lacul clocotea în amurgul tîrziu, cu vuet asurzitor. Cînd și cînd s'auzea glasul preotului care cînta în limba lui «Gospodi Pomiui, Gospodi-Pomiui»... De la o vreme drumul apucă la vale; calul o luă în galop depărtîndu-se, iar veteranul cu sicriul în spate, porni, în pas grăbit și după dînsul femeea fugea plîngînd, cu copilul în brațe și nnotînd prin noroiul sclipicios.

NICULAE DUNĂREANU.

SONET

CASCADA RINULUI.

*Porni poporu 'n vuet și cu larmă,
Cărare largă sabia să 'i taie ;
Văzduhu 'i plin de chiot de bătaie
Și fioroase zîngăniri de armă.*

*Și mii de trupuri se 'ntețesc, se sfarmă...
Purtate de-a triumfului văpaie,
Vin atte mii, ca 'n locul lor să saie...
La urmă ori-ce stavilă se darmă.*

*Și-acuma gata toți să năvălească:
Un iureș și-un avînt jără de seamă,
Ce nu 'i putere 'n lume să 'l oprească.*

*Au biruit voinicii fără de teamă!
Și 'n freamăt lung ce nu vrea să sfîrșească
Pe frații lor rămași în urmă-și chiamă.*

I. BORCIA

SCRISORI.

I. La început

Domnișoară,

Vă vor supăra de sigur aceste rinduri ale mele și vă rog în genunchi să mă iertați că am îndrăsnit a ridica ochii spre D-v.

Dacă e o crimă a îndrepta ochii în spre o lumină dulce, în spre o minune de frumusețe, în spre un înger ce plutește odată pe dinaintea cui-va, condamnați-mă cu asprime. Voi înțelege, mă voi su-pune și voi tăcea.

Spăși-voi visul de lumină
Tinzîndu-mi dreapta în deșert».

Din ziua în care v'am cunoscut, mi-e peste putință să vă uit chipul D-v. il port în sufletul meu ca pe un scump talisman.

Bine-cuvîntat fie ciasul cînd am plecat la nunta ceea de la țară, unde v'am cunoscut! Sărut locurile pe unde-ați umblat, «dulcele meu

vis de lumină». Revăd Oltul spumegînd în vale, revăd păduricea de plopî ce cînta atît de fermecător, munții ce albăstriau în zare, unind cerul cu pămîntul.

Și din toate acele locuri, îndepărtate acum, îmi vine pe unda vîntului, numele aceleia ce m'a făcut să le iubesc pe veci : Maria ! Cum e cu putință ca un singur cuvînt să tănuiască atîtea visuri de fericire ?

M'am chinuit mult pînă să prind condeiul spre a vă scri. Cu ce drept să turbur liniștea unui suflet curat ? Și am plîns și m'am sbătut și nu vedeam altă alinare a sufletului meu, de cît într'o scrisoare în care să vă spun că vă iubesc așa cum n'a iubit nimeni pînă azi.

Dar cînd am început să scriu, gîndurile nu-mî veneau clare supt condei.

Și totuși am avut curajul să termen această nenorocită scrisoare în care n'am putut pune de cît foarte puțin din patima adîncă, grozavă ce mă frămîntă.

Iertați-mă, domnișoară ! Iertați-mă și dați-mă uitării !

RADU.

Scumpa mea, BCU Cluj / Central University Library Cluj

De azi dimineață mă tot chinuesc să-ți scriu și nu știu cum să încep.

Ai mei s'au culcat și eu am rămas tot la mescioara mea de scris. Am deschis fereastra și lumina lunii mă învăluie, mă desmiardă, mă turbură și mai mult.

Răsucesc mereu condeiul între degete și nu găsesc cuvinte prin care să redați sărbătoarea luminoasă a sufletului meu, tremurul adînc și prelung al întregii mele ființe.

Dacă ai fi aci, lingă mine și mi-ai vedea obrajii aprinși și ochii înrouați de fericire, ai ghici ceea ce eu nu ți-am putut spune pînă acum.

Ai ghici, dulcele meu crin alb, și plecîndu-ți lin capul pe umărul meu, ai simți ce valuri mari bat în sufletul prietenei tale Maria.

Iubesc !

Iată, ți-am spus. Tot vălmășagul aprinselor simțiri, toată furtuna amețitoare de dorinți sunt închise în acest cuvînt pe care stelele mi-l înseamnă în fie-care seară cu litere de foc pe cer.

Ah, scumpa mea Elenă, știți tu ce va să zică a iubi ? Uite, îți pătrunde în suflet o adiere nedeslușită, o înfiorare de fericire fără seamăn care te zgudue, te face să tremuri, să plîngi, să rizi ca o nebună, să îngenuchii pe pămînt și să săruți cu smerenie cel mai

mic frișor de iarbă, să-ți înalți ochii la cer și să deschizi brațele spre a cuprinde în ele lumea întreagă, această lume frumoasă pe care n'o înțelegem de cit în anumite clipe din scurta noastră viață.

Cum să încep? cum să-ți spun?

Ne-am cunoscut la o nuntă, la țară. Tu știi ce ușor se fac cunoștințele în asemenea prilejuri.

A doua zi, am pornit cu toții, și miri și nuntași, spre malul Oltului, trecind printr'o pădure mare. Era umbră și răcoare și uneori ne ajungea cite-o undă de mireasmă ce te făcea să 'nchizi ochii și s'o sorbi cu putere în adîncul pieptului, în adîncul sufletului. Într'un loc găsirăm curpen sălbatec în floare. Eu rupsei o crenguță și mă încinsei cu ea. *El* se uita la mine cu ochii lui negri în cari ardea o flacără ciudată, și nu zise nimic.

Nu știu cit am mers prin pădure. De-odată ne pomenim însă în fața unei biserici părăsite. Intrăm cu toții înăuntru și stăm cite-va minute. *El* înainta spre altar, se întoarse cu fața spre noi și plimbîndu-și privirea peste nuntași, zise :

Iubiți-vă !

Apoi ochii lui se fixară asupra mea, cu aceeași privire în care ardea o flacără neobișnuită. Plecai ochii în jos și-mi simții picioarele ca de ceară. Biserica părea a se învîrți cu mine și urechile îmi vijiau. O prietenă se apropie de mine și mă întrebă, pe șoptite : «ți-e rău?»

Cînd eșii din biserică, îmi simții pieptul ușurat, iar cînd am ajuns la malul Oltului, mă furișai la o parte și căzuî pe gînduri, privind fuga apelor repezi. De departe, dintr'o altă lume, venia o voce poruncitoare, dar dulce, un cîntec ce trecea printre plopî, înfiorîndu-le frunzele : «iubiți-vă ! iubiți-vă!».

Și de atunci iubesc, dulcea mea Elenă, iubesc și sunt iubită. Din fericirea ce mă înneacă în clipele aceste, îți trimet o undă pe vîntul drumeț și te sărut de miî de ori.

MARIA.

Iubita mea,

Am citit, am sorbit rîndurile tale de fecioară fericită și am rămas mult timp pe gînduri. Știi la ce m'am gîndit întîiî? Veî ride. Mi-am adus aminte că în pension aveai totdeauna nota trei la compozițiile de limbă romînă. Scrisoarea ta ar merita de sigur o notă mai bună. Și după ce mi-a trecut prin cap această prostie, m'am perdut într'o visare lungă. Te vedeam înaintea mea, cu obrajiî văpae, cu ochii în-norați de dureri. Plutiaî în lumină ca un înger, iar eu rămăsesem cu

ochii în spre tine, cu mâinele împreunate în semn de adorare. Ce frumoasă erai, mîndra mea zîină!

Și când m'am trezit din visarea aceasta, am început să rid cu hohot : multe prostii mă trec și prin mîntea noastră.

Așa sunt eă, *ma chère amie*: repede schimbătoare. Eă imă zic de multe ori că nu sunt în stare nici să iubesc, nici să urăsc. Și faptele au ca stimulente și iubire și ură.

Dar ce tot îți îndrug eu acum?...

Ești fericită, Marioara? Ești fericită? Spune! Ah! Copilă răsfățată de noroc, dacă ai știu tu ce fericită mă faci cu fericirea ta!

Cum îl chiamă pe alesul inimei tale? Cum e? Mi-ai scris numai că are ochii negrii. E înalt? Mărunt? Ce fel îi sunt mustățile? (Vezi? Iar imă trecu o prostie prin cap!) Spune-mă, dulcea mea, spune-mă cît 'mai multe despre el, despre tine, despre iubirea voastră.

Te sărut pe ochi și pe guriță, a tu prietenă ELENA.

Dulcea mea,

Mă întrebă ce fel e el? O, dar îl recunoști dintr'o mie. E frumos, înalt, smead la față, cu cărare la stînga, cu mustățile subțiri, negre și arcuite în sus. Elegant și musculos. Îl chiamă Radu Popescu.

Cînd mă scol dimineața, chipu' lui răsare în mîntea mea cu o izbucnire de lumină orbitoare. Rămîn așa gînditoare mult timp. Iar peste zi citesc de patru cinci ori scrisoarea lui, prima lui scrisoare, declarația lui de dragoste. E un poem. Cuvintele ei imă cîntă tot timpul în auz.

Sunt atît de fericită, încit une ori mi-e groază de fericirea mea. O întrebare se ridică atunci, mohorîndu-mă sufletul: oare se poate ca o atît de mare fericire să nu fie ispășită printr'o suferință? Și inima mi se stringe și mă doare, mă doare, de-mă vine să țip.

Din ce în ce mă simt măi amarezată de el. Dacă mi-ar spune să plec cu el în lume, n'aș sta o clipă la îndoială. Și uneori mă încercă o desnădejde amară. Îmi vine să plîng de necaz că nu vine să mă ia măi repede, să mă ducă unde va ști, să mă scape de robia zilnică în care trăesc. Și atunci mă îngrozesc de mișelia gîndurilor mele și mă bat cu palma peste gură. Odăița ce mi se părea strîmtă și mărunță, se preface de-odată într'un luminos cuib de fecioară, iar bătrîni pe care 'i credeam cu o minută înaintea porniți să 'mă facă șicane, devin cei măi bunți oameni. Și în sufletul meu s'adună lumină și ris mult...

Am auzit clopoțelul... Trebuie să fie vre-o vizită. Te las și te îmbrățîșez ca pe o soră dulce.

MARIA.

II. După un an.

Dragă Nicule,

Nu mi-ai mai scris de un car de ani. Ce te mai faci? Cu ce te mai ocupi?

În momentele de cumpănă prin care trec, alerg la tine să 'ți fac o rugăminte. Aceasta în virtutea prieteniei ce ne leagă de când eram mici. Am dat de un neajuns și numai tu mă poți scăpa. Ți-am scris acum un an că eram amoretat de o domnișoară cu care făcusem cunoștință la o nuntă, la țară. I-am scris o scrisoare, furind din toți autorii și fata s'a amoretat de mine și după cite-va luni a căzut. A cui e vina? A mea? Acum, domnișoara, ne mai putând să 'și ascundă greșala, nu vrea să înțeleagă că totul s'a sfârșit între noi. Mă caută pe acasă, imi ține calea când viū de la cursuri, mă bombardează cu scrisori și ură, amenință că se va sinucide. Eū nu pot scăpa de aici, căci mai am un examen pe cap. Și mi-e teamă să nu prinză de veste părinții ei în acest timp și să mi-o arunce în spinare.

Te cunosc ca pe un om destul de experimentat în daraveri de asemenea natură. Dă 'mi un sfat. Ajută-mă să scap din încurcătură. Alt-fel imi zdrobesc cariera. Te aștept miine seară. Joi, la bufet. Vino negreșit.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LA REVEDERE,

RADU.

Domnișoară.

Vă rog să binevoiți a mă mai slăbi cu scrisorile pline de bocete și de amenințări. Intre noi nu mai e, nu mai poate fi nici o legătură de azi înainte.

V'am spus eū vreodată că vă iaū de soție? Cum pot eu face nevasta mea pe o fată care întreține cu doi tineri în acelaș timp relațiuni de dragoste?

Vedeți: am dovezi, am chiar mărturisiri de care mă voi servi fără niciun scrupul în cazul când D-voastră veți fi dispusă a face scandal.

Așa e viața, domnișoară: o continuă înșelătorie. D-voastră plecați dela mine după ce-mi faceți cele mai sfinte jurăminte de dragoste și vă duceți să vă aruncați în brațelc altuia.

Incă odată: nu mă siliți a face scandal.

ADIO

RADU.

Mișelule,

Scrisoarea ta din urmă m'a făcut să răsbat pină în adincul sufletău monstruos și m'am cutremurat de groază și de scirbă. Murdăria ta morală ar degusta pe oricine de viață.

Te temeai că te voi ataca pe cale judecătorească și ai pus la cale cu vreun prieten infamia ca el să arate că a avut legături amoroase cu mine.

Cum nu te-a ucis pe loc gîndul unei asemenea mișelii?

Monstrule, monstrule, monstrule!

Dar nu vei scăpa așa ușor de mine. Eū nu mai am ce pierde. Cîntea mea de fecioară s'a dus. Sufletul meu curat l'ai pingărit. Te voi urmări tot timpul.

Și cînd te vei cununa, oriunde și oricînd, îți voi aține calea cu copilul la ușa bisericii și te voi arăta miresei tale în toată înfiorătoareta ta făptură sufletească.

Ridica-vei atunci palma asupra mea?

MARIA.

Scumpa mea,

Te miri de ce nu-ți mai scriu? Vai, nu mai am puterea să mai îți u condeiel în mîină, nici curajul de a privi pe cine-va în față.

Sînt pierdută pentru totdeauna. Plînge-mă, dulcea mea, plînge-mă! E singurul bine ce-mi poți face. M'ar mîngîia atît de mult gîndul că se mai găsește o ființă pe lume care să aibă milă de mine!...

Am fost înșelată, necinstită, părăsită... Și acum n'am lacrimi de-ajuns spre a plînge nenorocul și orbirea mea...

Părinții au simțit. Bătrînul era să mă omoare mai zilele trecute. Am căzut în genunchi și am întins mîinile spre el:

— Fie-ți milă de nenorocita de mine, și ucide-mă! Ți-ai face o pomană! Ucide-mă, ucide-mă! Și el n'a vrut să dea! N'a vrut să puie capăt durerilor mele. Vrea să-mi prelungească torturile. Dar dacă ei nu vor, eū vreau să mor, trebuie să mor. Și voi muri...

Ah! Cum te-aștept, dulce înger mîntuitor de viață! Aud deja filfiirea ușoară a negrelor tale aripi de întunec...

Peste cîte-va ceasuri voiū încremeni pe veci, cu mîinile pe piept. Mă văd deja albă, neînsuflețită, înmărmurită supt beteala mea de mireasă nenorocită, supt florile ce se vor veșteji pe mine, o altă floare veștedă innainte de vreme.

Îți scriu, dulcea mea, spre a-ți face o rugăminte. O vei îndeplini, căci e ruga unui om ce moare. Să te întilnești cu acela ce m'a nenorocit și să-i spuî că-l iert de tot răul ce mi-a făcut și că-i doresc să fie fericit.

Și, acum, te las cu bine, dulcea mea floare. Din lumea ta gîndește-te din cînd în cînd și la aceea ce pleacă azi pe un drum lung și neștiut de nimeni. — Adio! *Maria.*

C. PETRESCU.

ASFINȚIT

*În spre-asfințit e numai foc și soare,
Și-atîta armonie se deprinde...
De-atîta vrajă codrul se cuprinde,
În farmecul măreței firii, ce moare.*

*Iar prin desîșul codrului, pripită
Își zbate-o rază aripa, pe-o frunză,
Trudită 'n urmă cearcă să s-ascunză,
Și molcomă clipește adormită*

*În pat țesut din ramuri și din floare...
O altă rază 'n tremur lin se stinge,
Și-î palidă, și-î tristă, și se frînge,
De-atîta drum și toropeală, moare,*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Smăltînd frunzișu 'n pulbere de aur
Și 'n pulbere de diamante fine...
Iar din cuprinsuri, bolțile senine
Își cern în iarbă 'ntregul lor tezaur.*

*Șoptește 'n susur trestia înaltă:
Se 'ndeamnă două păsări pe un corn
Și filjăind din aripe, se 'ntorn
În spre-asfințit, în trestia din baltă...*

*Plîng florile îndrăgostite, crinul
Își svîm' o lacrimă, stropînd-o romonișă;
Dă trestiile 'n lături o zeiță,
Cu ochii mari, și galbenă ca vinul*

*O păpădie-o 'ntîmpină în cale;
Scăldată 'n rouă rîde o sulfină;
Visînd la dragul ei dintr'o grădină,
Își pleacă tîmăița gean' agale.*

*Învăluie pădurea, ce doinește
Măreței firii al noapții înn pe-o liră
De aur; — melodia se respiră
Sfîlnic, și 'n adîncuri se topește...*

*De prin tufișuri tainice, ușoare
Răsar acu zeițele mai multe,
Mai sprintene, dar cin' să le asculte
Iubirea lor? Și 'n murmur de izvoare,*

*Încinse toate 'n patima iubirii,
Se prind la joc și Nimfe și Oreade,
Doineste Pan de drag, unei Driade,
In ne 'nțeleasa, dulce vraja firii...*

*Se zbat pe vîrfuri valuri mari de ceață
Și negura se 'nnalță și se 'ntinde
Și 'n albul ei noian încet cuprinde,
Izvorul vecinic, neseecat de viață...*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Mestecenii își tremur' frunza deasă,
Inrumeniți în farmecu 'nserării
Și duși pribegi în lumile visării;
Un giulgiu albastru, negru de mătăasă,*

I. BROȘU.

CRONICA

Importanta revistă *Historische Zeitschrift* în numărul său penultim publică supt inițiala L. (Lenz?) a dare de seamă cu mari elogii despre «Geschichte des rumänischen Volkes in Rahmen seiner Staatenbildungen», cunoscuta operă a d-lui N. Iorga.

* Ne facem o plăcere să vestim cititorilor noștri cari îl iubesc, că în ziua de 23 August c. colaboratorul nostru d. Al. Gheorghiu-Doinaru și-a serbat logodna la Cimpina cu d-ra Stella Martinescu, institntoare în acest oraș.

* D. Zaharia Bîrsan își continuă cu mare succes turneul său artistic prin Ardeal. Ni se scrie că zilele trecute inimosul artist a jucat la Brad, în folosul gimnasiului român din acea localitate, iar de curînd Abrudeni ai avut prilejul să l aclame în două seri de-arîndul..

„MINERVA”

Instițut de arte grafice și editură, Bd. Academiei, 3
Strada Edgar-Quinet, 4, București.

A apărut :

Vremuri de Bejenie

DE

M. SADOVEANU

Povestiri alese

de GUY de MAUPASSANT

Traduceri de

M. SADOVEANU

Prețul fiecărui volum : LEI 2.—

De vânzare la toate librăriile din țară.

Routăți Literare

apărute în editura
institutului de arte

grafice și
editură

„**Minerva**”

București. — Bd. Acade-
miei 3, — Edgar-Quinet 4

M. Sadoveanu

**La noi,
în Viișoara**

Scrisori către un prieten

Prețul: Lei 2.—

I. A. Bassarabescu

Vulturii

Schițe și nuvele

Prețul: Lei 1.50

N. Dunăreanu

Chinuții

Schițe
din viața de port

Prețul: Lei 1.50

Em. Gârleanu

**Cea d'intăi
Durere**

Prețul: Lei 1.50

Cu ilustrațiuni

M. Eminescu

Geniu Pustiu

— Roman inedit —
Ediția II-a

Prețul: Lei 2.—

V. Alecsandri

Teatru IV

Vol. V din opere complete

Prețul: Lei 1.50

N. IORGA

Prin Bulgaria la Constantinopol

Prețul: Lei 2.50